

پاسخ به شبهات و سوالات غزوه (جنگ) بنی قریظه

بنی قریظه، قومی یهودی و اهل مدینه بودند، و غزوه با آنان، غزوه‌ای در امتداد غزوه الاحزاب بود که یهودیان بنی قریظه به پیامبر خیانت کردند، و با مشرکین مکه بر علیه مسلمین مشارکت کردند.

این جنگ به واسطه نقض قرار داد صورت گرفت؛ مسلمین خندق ساخته بودند، و قریش نتوانستند به آنها حمله کنند، لکن یهودیان بنی قریظه به آنها اجازه عبور دادند تا به مسلمین حمله کنند.

قرآن

دلیل نام گذاری جنگ الاحزاب

غزوه الاحزاب، به سبب استجابت دعوت اشراف بنی نضیر توسط مشرکین، برای جنگ با مسلمین، الاحزاب نامیده شد که یهودیان «بنی قریظه» نیز یکی از آن احزاب بودند.

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا (۲۲) أَحْزَاب

خیانت

یکی از یهودیان بنی نضیر به نام «حیی بن أخطب»، پدر «صفیه» در سازمان دهی جنگ الاحزاب نقش داشت.

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِبِهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا (26) الْأَحْزَاب
و (خدا) کسانی را از اهل کتاب که گروه های دشمن را پشتیبانی کردند از قلعه های محکم و استوارشان پایین کشید، و در دل هایشان ترس و بیم افکند، گروهی را می کشتید، و گروهی را اسیر می کردید.

إِذْ جَاءُوكُم مِّنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا (10) الْأَحْزَاب
هنگامی که از بالا و از سمت پایین بر شما تاختند، و هنگامی که چشم ها خیره شد، و دلها به گلوگاه رسیده بود و به خدا گمانهای گوناگون می بردید.

احادیث

حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، قَالَ حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَلِيٍّ، قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ صُهَيْبٍ، عَنْ أَنَسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَزَا خَيْبَرَ، فَصَلَّيْنَا عِنْدَهَا صَلَاةَ الْغَدَاةِ بِغُلَسٍ، فَرَكِبَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَكِبَ أَبُو طَلْحَةَ، وَأَنَا رَدِيفُ أَبِي طَلْحَةَ، فَأَجْرَى نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي زُقَاقٍ خَيْبَرَ، وَإِنَّ رُكْبَتِي لَتَمَسُّ فُخْذَ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، ثُمَّ حَسَرَ الْإِزَارَ عَنْ فُخْذِهِ حَتَّى إِنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِ فُخْذِ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَلَمَّا دَخَلَ الْقَرْيَةَ قَالَ " اللَّهُ أَكْبَرُ، خَرِبَتْ خَيْبَرُ، إِنَّا إِذَا نَزَلْنَا بِسَاحَةِ قَوْمٍ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ". قَالَهَا ثَلَاثًا. قَالَ وَخَرَجَ الْقَوْمُ إِلَى أَعْمَالِهِمْ فَقَالُوا مُحَمَّدٌ. قَالَ عَبْدُ الْعَزِيزِ وَقَالَ بَعْضُ أَصْحَابِنَا - وَالْخَمِيسُ. يُعْنِي الْجَيْشَ، قَالَ فَأَصْبَحْنَا عَنْوَةً، فَجُمِعَ السَّبِيُّ، فَجَاءَ دِحْيَةُ فَقَالَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، أَعْطِنِي جَارِيَةً مِنَ السَّبِيِّ. قَالَ " اذْهَبْ فَخُذْ جَارِيَةً ". فَأَخَذَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيٍّ، فَجَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، أَعْطَيْتَ دِحْيَةَ صَفِيَّةَ بِنْتَ حُيٍّ سَيِّدَةَ قَرْيَظَةَ وَالنَّضِيرَ، لَا تَصْلُحُ إِلَّا لَكَ. قَالَ " ادْعُوهُ بِهَا ". فَجَاءَ بِهَا، فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ " خُذْ جَارِيَةً مِنَ السَّبِيِّ غَيْرَهَا ". قَالَ فَأَعْتَقَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَزَوَّجَهَا. فَقَالَ لَهُ ثَابِتٌ يَا أَبَا حَمْزَةَ، مَا أَصَدَّقَهَا قَالَ نَفْسَهَا، أَعْتَقَهَا وَتَزَوَّجَهَا، حَتَّى إِذَا كَانَ بِالطَّرِيقِ جَهَازَتَهَا لَهُ أُمُّ سُلَيْمٍ فَأَهْدَتْهَا لَهُ مِنَ اللَّيْلِ، فَأَصْبَحَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرُوسًا فَقَالَ " مَنْ كَانَ عِنْدَهُ شَيْءٌ فَلْيَجِئْ بِهِ ". وَبَسَطَ نِطْعًا، فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجِيءُ

بِالتَّمَرِ، وَجَعَلَ الرَّجُلُ يَجِيءُ بِالسَّمَنِ - قَالَ وَأَحْسِبُهُ قَدْ ذَكَرَ السَّوِيقَ - قَالَ فَحَاسُوا حَيْسًا، فَكَانَتْ وَلِيمَةً رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

• صحيح البخاري - باب مَا يُذَكَّرُ فِي الْفَخْدِ

عهد نامه

لا تجار قريش ولا من نصرها، دعوا إلى صلح يصلحونه ويلبسونه فإنهم يصلحونه ويلبسونه، وإنهم إذا دعوا إلى مثل ذلك فإنه لهم على المؤمنين، إلا من حارب في الدين، على كل أناس حصتهم من جانبهم الذي قبلهم، وإن اليهود الاوس، مواليهم وأنفسهم، على مثل ما لاهل هذه الصحيفة مع البر المحض من أهل هذه الصحيفة. قال ابن هشام: ويقال: مع البر المحسن من أهل هذه الصحيفة. قال اگر يهوديان برای صلح با هم پیمانان خویش مسلمانان را فرا بخوانند، مسلمانان تعهد می نمایند که دعوت به صلح را اجابت کنند مشروط بر اینکه مورد درخواست یهودیان و محاربان اسلام و مسلمانان نباشند و یهودیان در دین خود آزادند اگر یهودیانی خیانت کنند خودو خانواده خود را به هلاکت انداختن.

• السيرة النبوية (351/2) - ابن هشام الحميري

پیامبر (ص) هنگامی که به مدینه آمده بود با بنی قریظه و بنی نضیر و دیگر یهودیانی که در مدینه بودند مصالحه فرموده بودند که آنها نه علیه آن حضرت باشند^۹ و نه او را یاری کنند^{۱۰}. و هم گفته اند که قرار بر این بوده است که اگر از یهود کسی به جنگ پیامبر (ص) بیاید این یهودیان پیامبر (ص) را یاری دهند و آنها طبق همان شرایطی که میان اوس و خزرج متداول بوده است در مدینه مقیم باشند... "کعب بن اسد" کسی بود که از طرف بنی قریظه پیمان را امضا کرده بود.

• مغازی واقدی ج 2 ص 454

فقال كعب: إنك امرؤ مشئوم قد شأمت قومك حتى أهلكتهم، فارجع عنا فإنك إنما تريد هلاكي و هلاك قومي! فأبى حيى أن يرجع، فقال كعب: يا حيى، إني عاقدت محمدًا و عاهدته، فلم نر منه إلا صداقًا، و الله، ما أخفر [1] لنا ذمّة و لا هتك لنا سترا، و لقد أحسن جوارنا.

• <https://lib.eshia.ir/86590/2/455/%D8%BA%D8%B2%D8%A7%D9%84>

امتداد الاحزاب

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَصْمَاءَ قَالَ: حَدَّثَنَا جُوَيْرِيَّةُ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنَا لَمَّا رَجَعَ مِنَ الْأَحْزَابِ: لَا يُصَلِّينَ أَحَدُ الْعَصْرِ إِلَّا فِي بَنِي قُرَيْظَةَ. فَأَدْرَكَ بَعْضُهُمُ الْعَصْرَ فِي الطَّرِيقِ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لَا نُصَلِّي حَتَّى نَأْتِيَهَا، وَقَالَ بَعْضُهُمْ بَلْ نُصَلِّي لَمْ يَرِدْ مِنَّا ذَلِكَ. فَذَكَرَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ يُعْنَفْ وَاحِدًا مِنْهُمْ.

• صحيح البخاري

فَلَمَّا كَانَتْ الظُّهْرُ، أَتَى جَبْرِيلُ رَسُولَ اللَّهِ ص - كَمَا حَدَّثَنَا ابْنُ حَمِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَلَمَةُ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ، عَنْ ابْنِ شِهَابِ الزُّهْرِيِّ - مُعْتَجِرًا بِعِمَامَةٍ مِنْ إِسْتَبْرَقٍ، عَلَى بَغْلَةٍ عَلَيْهَا رَحَالَةٌ، عَلَيْهَا قَطِيفَةٌ مِنْ دِيبَاجٍ، فَقَالَ: أَقْدَ وَضَعْتَ السِّلَاحَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ نَعَمْ، قَالَ جَبْرِيلُ: مَا وَضَعْتَ الْمَلَائِكَةُ السِّلَاحَ وَمَا رَجَعْتَ إِلَّا مِنَ الْإِنِ مِنَ طَلَبِ الْقَوْمِ، إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكَ يَا مُحَمَّدُ بِالسَّيْرِ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ، وَأَنَا عَامِدٌ إِلَى بَنِي قُرَيْظَةَ.

• تاريخ الطبري - تاريخ الرسل والملوك، وصلة تاريخ الطبري - ج: ٢ - ص: ٥٨١ - الطبري، أبو جعفر

اسارت در جنگ دوم

حَدَّثَنَا إِسْحَاقُ بْنُ نَصْرِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ حَارَبَتْ

النَّضِيرُ وَقُرَيْظَةُ، فَأَجَلَى بَنِي النَّضِيرِ، وَأَقَرَّ قُرَيْظَةَ وَمَنْ عَلَيْهِمْ، حَتَّى حَارَبَتْ قُرَيْظَةُ فَقَتَلَ رِجَالُهُمْ وَقَسَمَ نِسَاءَهُمْ وَأَوْلَادَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا بَعْضَهُمْ لَحِقُوا بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَنَهُمْ وَأَسْلَمُوا، وَأَجَلَى يَهُودَ الْمَدِينَةِ كُلَّهُمْ بَنِي قَيْنَقَاعَ وَهُمْ رَهْطُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ وَيَهُودَ بَنِي حَارِثَةَ، وَكُلَّ يَهُودِ الْمَدِينَةِ.

ابن عمر می‌گوید: نضیر و قریظه جنگیدند؛ پس بنی نضیر را طرد کرد، و بنی قریظه را رها کرد، تا اینکه قریظه (دوباره) جنگید، پس (پیامبر) مردان آن‌ها را کشت، و زنانشان و فرزندانشان و اموال آنان را بین مسلمین تقسیم کرد جز برخی از آنان که به پیامبر ملحق شدند، و پیامبر به آنان امان داد و اسلام آوردند، و کل یهود مدینه را طرد کرد، از جمله بنی قینقاع، یهودیان عبد الله بن سلام، و یهود بنی حارثه، و کل یهود مدینه.

• صحیح البخاری

حکم سعد بن معاذ

حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَرَعَةَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حَنْفٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَنَسًا نَزَلُوا عَلَى حُكْمِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ، فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ فَجَاءَ عَلَى حِمَارٍ، فَلَمَّا بَلَغَ قَرِيبًا مِنَ الْمَسْجِدِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((قُومُوا إِلَى خَيْرِكُمْ أَوْ سَيِّئِكُمْ)). فَقَالَ: ((يَا سَعْدُ، إِنَّ هَؤُلَاءِ نَزَلُوا عَلَى حُكْمِكَ)). قَالَ فَإِنِّي أَحْكُمُ فِيهِمْ أَنْ تُقْتَلَ مُقَاتِلَتُهُمْ وَتُسَبَى ذَرَارِيُّهُمْ. قَالَ: ((حَكَمْتَ بِحُكْمِ اللَّهِ، أَوْ بِحُكْمِ الْمَلِكِ)).

از شعبه، از سعد بن ابراهیم، از ابو امامه بن سهل بن حنیف روایت است که ابو سعید خدری (رضی الله عنه) گفت: همانا مردم (یهود بنی قریظه در جنگ خیبر) حکمیت سعد بن معاذ را پذیرفتند؛ آن حضرت کسی را عقب وی فرستاد و او که بر خری سوار بود آمد و آنگاه که نزدیک مسجد رسید پیامبر فرمود: برای بهترین خویش یا سالار خویش بیا خیزید؛ آن حضرت فرمود: ای سعد، این مردم به حکمیت تو تن در داده اند؛ سعد گفت: همانا من حکم می‌کنم که جنگجویان آنها کشته شوند، و زنان و فرزندانشان اسیر گرفته شوند؛ آن حضرت فرمود: حکم کردی به حکم خدا، یا فرمود حکم ملک.

• صحیح البخاری – فضائل أصحاب النبي ﷺ – بَابُ مَنَاقِبِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ

Related posts

- نظر ائمه شیعه اثنی عشری در رابطه با فتوحات اسلام در امپراطوری فارس
- نسب بزرگان شیعه با غیر شیعه
- بررسی احادیث منتسب به رسول الله در کتب شیعه اثنی عشری
- انواع سکوت پیامبر
- آیا همسر پیامبر خوله دختر حکیم خاله پیامبر بود

Updated At:
username:

2026-05-04 05:16:35
x4748@tridectet.ir